

Liite 1 – Yrittäjien palaute Laukaan kunnan tekemästä elinkeinopolitiikasta

Eri yrittäjätapahtumissa ja keskustelutilaisuuksissa, asiakastapaamisissa sekä muissa yhteyksissä kerätystä aineistosta ovat nousseet esiin tekijät, joiden kautta Laukaan yrittäjät kokevat kunnan tällä hetkellä selvimmin vaikuttavan toimintaansa. Nämä keskeisimmät ja usein ongelmallisiksi koetut tekijät ovat yhdyskuntarakenne, strategiset hankkeet, tontit ja toimitilat, kilpailutus, kuntaorganisaation toimivuus, kuntakuva sekä kunnan välineet yrittäjyyden edistämiseen.

Yhdyskuntarakenne

Laukaan yrittäjät kokevat yhdyskuntarakenteen keskeisimmäksi tekijäksi, jolla kunta vaikuttaa heidän toimintaansa. Tämä näkemys vaihtelee toimialoittain korostuen kuitenkin voimakkaimmin palvelualoilla.

Yhdyskuntarakenteen heikkous näkyy Laukaassa siinä, että kuntaan ei ole syntynyt selkeitä taajamia vaan niiden rakenne on tavallaan ”vaeltanut” paikasta toiseen. Sama kehitys on koskenut myös teollisuusalueita.

Epäselvän yhdyskuntarakenteen vuoksi olemassa olevaa infrastruktuuria ja tonttivarannon kiertonopeutta ei pystytä hyödyntämään. Tämä aiheuttaa lisäkustannuksia sekä kunnalle että yrittäjille samalla heikentäen heidän toimintaedellytyksiään.

Vaeltava yhdyskuntarakenne tuottaa sijoittumisongelmia erityisesti palvelualan yrityksille, sillä markkinapaikat vaihtuvat. Lisäksi yritysten välisen infrastruktuurin hyödyntäminen sekä tuotannon synergiaetujen saavuttaminen vaikeutuu tai jää kokonaan tapahtumatta. Tämä koskee palvelusektorin ohella myös jalostussektoria. Kiinteistöjen vakuusarvojen vaihtelu kasvattaa myös yritysten taloudellisesta riskistä ja vähentää niiden halua tehdä investointeja. Vastaavasti maaseudulla jäädään usein odottamaan maan arvon muutoksia, mikä estää maa- ja metsätalouden investointeja.

Strategiset kehityskohteet ja –hankkeet

Keskustelua aiheuttaa se, miksi kunta ei osaa hahmottaa ja päättää strategisesti tärkeistä kehittämiskohteista. Hankkeet toteutetaan usein sattumanvaraisesti, kiireellä ja kalliisti. Tunnistamalla ja analysoimalla ajoissa strategisesti keskeiset tekijät, toimijat, osaaminen sekä alueet, saavutettaisiin näkyviä tuloksia. Selkeiden kehittämiskohteiden tunnistaminen helpottaisi sekä kunnan että yritysten strategista suunnittelua. Samoin ennakoinnilla saavutettaisiin merkittäviä kustannussäästöjä.

Kunnan tulisi arvioida toimivatko sen käytössä tällä hetkellä olevat yritystoiminnan kehittämistä välineet sen tahdon mukaan. Selkeällä tahtotilan määrittelyllä estettäisiin myös tilanteet, joissa yksittäisten toimijoiden tahtotila muodostuu kunnantahtotilaksi tai se käsitetään sellaiseksi.

Toimitilat ja tontit

Yhdyskuntarakenteen ohella toimitila- ja tonttikysymykset vaikuttavat suoraan yritysten kasvuun ja sijoittumiseen Laukaaseen. Tonttien ja toimitilojen kysyntä on Laukaassa ylittänyt pitkällä aikavälillä vuosittain tarjonnan. Ongelmana on ollut sopivan tarjonnan puuttuminen.

Yrityksien sijoittumispäätökset perustuvat tarkkaan harkintaan kustannustehokkuudesta. Laukaassa jo toimivat yritykset haluavat yleensä investoida nykyisten tilojensa yhteyteen hyödyntäen olemassa olevaa infrastruktuuria. Uudet yritykset, jotka ovat hakeutumassa kuntaan, haluavat sijoittua pitkälti niille alueille, jossa kunnalla ei ole tonttivarantoa.

Laukaassa olemassa olevia yrityksiä on niin paljon ja niiden luontainen kasvu niin suurta, ettei toimitila- ja tonttikysyntään pystytä kaikin osin vastaamaan. Normaalissa suhdannetilanteessa Laukaassa ei tuotantotiloja ole ollut vapaana ja markkinat ovat toimineet pääosin yrittäjien omien verkostojen kautta. Pitemmällä aikavälillä uusien toimitilojen osalta tasaista investointivauhtia ovat ylläpitäneet kunnassa toimivat yritykset. Uudisrakentaminen on ollut pääsääntöisesti olemassa olevien yritysten laajentumista muutamaa suurta uudiskohdetta lukuun ottamatta.

Hankinnat

Yrittäjät kokevat kilpailutuksen sekä uhkana että mahdollisuutena. Kaavamainen lainsäädännön minimiä toteutettava kilpailutus hävittää kunnassa olevaa yrittäjyyttä ja näin vähentää verotuloja. Sen sijaan hyvin suunniteltu ja kokonaistaloudelliset vaikutukset huomioiva kilpailutus mahdollistaa ja auttaa yrityksiä markkinoille, luo työmahdollisuuksia ja sitä kautta tuo kuntaan verotuloja.

Kilpailutuksen kautta kunta voi vaikuttaa yrittäjyyteen suoraan ja merkittävästi. Kilpailutusta ohjataan vahvasti lainsäädännöllä. Se mahdollistaa kuitenkin valintojen kokonaisvaltaisen arvioinnin. Usein tämä jää kuitenkin tekemättä ja prosessissa keskitytään kilpailutuksen tekniseen hallintaan ja päädytään helpoimpaan kriteeriin eli valitaan edullisin tarjous.

Yksittäisenä kilpailutuksiin liittyvänä käytännön ongelmana yrittäjät pitävät Laukaassa kunnan huonoa tiedotusta kilpailutuksistaan. Tämä nähtiin osana kunnan huonoa tiedotusosaamista.

Kuntaorganisaation toimivuus

Yrittäjät kokevat Laukaan kuntaorganisaation toimivuuden ja erityisesti sen toimimattomuuden vaikuttavan merkittävästi yrittäjyyteen. Hallinnoiva toimintatapa haittaa olemassa olevaa yritystoimintaa ja vaikeuttaa uusien yritysten sijoittumista Laukaaseen.

Kuntakuva

Laukaalla on suhteellisen hyvä yleinen kuntakuva. Kuntalaiset ovat myös tyytyväisiä omaan kuntaansa. Tämä käsitys saa vahvistusta esimerkiksi valtakunnallisesta [Kuntarating 2013 – tutkimuksesta](#), jossa selvitettiin suomalaisten tyytyväisyyttä kuntien tarjoamiin palveluihin. Tässä Laukaan asukkaat olivat kymmenenneksi tyytyväisimpiä kuntansa tarjoamiin palveluihin. Laukaalaisten yrittäjien viesti on ollut pitkään, ettei Laukaassa ei kuitenkaan ole täysin ymmärretty tätä jo olemassa olevaa hyvää yleistä kuntakuvaa eikä sitä siten osata hyödyntää.

Oikein hyödynnettynä hyvä kuntakuva lisää kunnan vetovoimaisuutta ja laajentaa yritysten markkinoita. Se voi myös tuoda uusia asukkaita sekä yrityksiä kuntaan.

Kuntakuva rakentuu asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen sekä kuntaorganisaation toiminnassa. Kuntakuvan kehittyminen positiiviseen suuntaan edellyttää, että kaikki osapuolet sisäistävät luovansa omalta osalta tätä yhteistä kuntakuvaa ja osallistuvansa siten myös kuntamarkkinointiin.

Kunnan käytössä olevat välineet

Elinkeinoelämän kehittämistoiminta sekä -toimenpiteet on mielletty organisaatioiden kuten ELY-keskuksen, TE-toimiston, Tekesin, Jyväsiirien, Jykes Oy:n ja Jykes Kiinteistöt Oy:n tehtäviksi. Näiden organisaatioiden vaikuttavuus on kuitenkin asteittain pienentynyt, kun julkiset rahoitusmuodot ovat supistuneet ja menettäneet merkitystään. Samanaikaisesti yrittäjien

koulutus pohja, kontaktit, tiedonsaanti sekä mahdollisuudet saada tarvitsemansa palvelut muualta on jatkuvasti lisääntynyt.

Yrittäjät kokevat kunnan roolin mahdollistajana, kun taas yrittäjien tehtävänä on huolehtia yrittämisestä. Julkinen sektorin toimivuus tai toimimattomuus näkyy kaikessa. Se vaikuttaa koulutukseen, tutkimukseen, liikenteeseen, tietoyhteyksiin ja asumiseen seutukunnalla ja maakunnassa.

Eryteisesti yrittäjiin kohdistuvien julkisten kehittämistoimien koetaan hyödyttävän vain harvoja. Osa yrittäjistä näkee ne tarpeettomiksi, osa ei ole niihin oikeutettuja ja osalla ei ole edellytyksiä tukien vastaanottamiselle. Yrityksille tarkoitetut kehittämisspanokset valuvat organisaatioiden ylläpitämiseen, siksi kehittämistoimenpidekohtaiset yksikkökustannukset nousevat korkeiksi.

Suurimmat (>250) sekä keskisuuret (50–250) yritykset toimivat itsenäisesti markkinoilla yleensä omien verkostojensa ja resurssiensa avulla. Niiden yhteydenpito rahoittajiin ja tarvitsemiinsa kehittämissyksiköihin on hyvin itsenäistä. Kunnan rooli on lähinnä mahdollistaa perusinfrastruktuurin toimiminen ja palvelujen saatavuus.

Valtaosa yrityksistä on pieniä (<50). Laukaan toimipaikoista niitä on yli 80 prosenttia. Niiden osalta julkisten palvelujen rooli on osin erilainen kuin suuremmilla yrityksillä. Pienet yritykset hakevat tietoa toimintansa kehittämiseen. Ne tarvitsevat informaatiota rahoitusmahdollisuuksista, toimitiloista ja -paikoista, tuotteistamisesta, tuotesuojauksesta, verkostoitumisesta sekä toimialansa markkinatilanteesta kunnan alueella. Valtaosa näistä yrityksistä on julkisten tukimuotojen ulkopuolella. Julkisten toimien merkitys onkin suurin myös pienyritysten kohdalla perusinfrastruktuurin toimivuuden ja palvelujen saatavuuden varmistamisessa. Nämä toimet vaikuttavat myös yritysten asiakkaidensa ostokäyttäytymiseen.

Elinkeinostrategiakysely 2013

Edellä esitetty saa tukea elinkeinostrategiakyselystä, jonka kunta järjesti kesällä 2013. Kyselyssä selvitettiin yrittäjien kokemuksia ja näkemyksiä kunnan omasta elinkeinopolitiikasta sekä seudullisesta elinkeinopolitiikasta. Kunnan kotisivuilla sähköisenä toteutettuun kyselyyn vastattiin nimettömänä. Kyselyyn osallistui 54 yrittäjää eli 5,5 prosenttia Laukaassa toimivista yrityksistä.

Kyselyyn vastanneista yrittäjistä lähes kaikki pitivät kunnan omaa elinkeinostrategiaa välttämättömänä ja uskoi sen luovan yrittäjille mahdollisuuksia. Laukaan toteuttamaan elinkeinopolitiikkaan vastaajien enemmistö ei kuitenkaan ollut tyytyväinen. Yrittäjiä ei kuulla tarpeeksi eikä päätösten yrittäjävaikutuksia huomioida riittävästi. Muutenkin kunnan luottamushenkilöiden, toimielimien sekä viranhaltijoiden toivottiin ottavan toiminnassaan paremmin huomioon yrittäjänäkökulma.

Enemmistö vastaajista katsoi, että harjoitettu seudullinen elinkeinopolitiikka eli Jyväskylän seudun kehittämissyhtiön toiminta on ollut Laukaan yritysalamän kehityksen kannalta tarpeetonta tai merkitykseltään varsin vähäistä. Seudullista kehittämistä ei kuitenkaan täysin tyrmätty, mutta ilmeisesti sen nykyisessä toteutuksessa olisi laukaalaisen yrittäjän näkökulmasta paljon parannettavaa. Ehkä osin tästä johtuen vastaajien enemmistö korosti kunnan omien yrityspalvelujen tärkeyttä ja toivoi niiden laajentamista nykyisestään.

Edellä esitetty yhteenveto perustuu [Laukaan elinkeinostrategiakysely 2013](#):sta tehtyyn selvitykseen.

Yrittäjien antama palaute sekä toiveet kunnan toiminnan kehittämiseen on huomioitu Laukaan elinkeinostrategian 2014-2020 tavoitteissa ja ehdotetuissa toimenpiteissä.